

NOTAT

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Miljøstyrelsen

Vandforsyning
Ref. Bolej, Mikti
Den 14. september 2021

Hovedresultater af performancebenchmarking af vandselskaberne

---

Problemstilling

Notatet beskriver hovedresultaterne af performancebenchmarkingen af vandselskaberne omfattet af vandsektorloven i 2021. Benchmarkingen er baseret på data om selskabernes performance i 2020. Notatet er til brug for orientering af Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget samt Miljø- og Fødevareudvalget om resultaterne af årets benchmarking.

Baggrund

2021 er det fjerde år med obligatorisk performancebenchmarking af vandselskaber omfattet af vandsektorloven. Benchmarkingen sker på baggrund af selskabernes indberetning af data fra 2020 om deres performance inden for sundhed, forsynings sikkerhed, energi, klima og miljø. Selskabernes performance inden for hvert område opgøres ved hjælp af en række parametre (tabel 1).

Tabel 1 Parametre i performancebenchmarking af vandselskaber

	<i>Drikkevand</i>	<i>Spildevand</i>
Sundhed	Vandkvalitet, mikrobiologisk forurening	Overløb
Forsynings sikkerhed	Brud pr. 10 km ledning Antal forbrugerafbrydelsesminutter	Afløbsstop
Energi	Bruttoenergiforbrug	Bruttoenergiforbrug, rensning Bruttoenergiforbrug, transport
Klima	Nettoenergiforbrug	Nettoenergiforbrug, rensning Nettoenergiforbrug, transport
Miljø	Vandtab	Gns. udløbskoncentration af N, P og BI5

De danske vandselskaber er forskellige i forhold til, hvor mange mennesker de forsyner, hvor meget vand og spildevand de håndterer, længden af ledningsnettet og alderen på det, samt om det ligger i landzone eller byzone. Dette giver nogle forskellige udfordringer, som afspejles i selskabernes performance. Det kan derfor være vanskeligt at sammenligne selskaberne på tværs. Det er derfor i højere grad målet, at performancebenchmarkingen anvendes som et værktøj til dialog mellem vandselskaberne og interessenter, herunder kommunalbestyrelsen, om det enkelte selskabs aktuelle performance og udvikling i performance over årene. Nøgletallene skal således ikke benyttes til at føre tilsyn.

Det lovmæssige grundlag for performancebenchmarkingen er vandsektorloven, som udmøntes i BEK nr. 1234 af 24. november 2017 om performancebenchmarking af vandselskaber.

./. I bilag 1 findes statistik over samtlige resultater.

Samtlige resultater vil blive præsenteret på www.mst.dk, hvor de enkelte selskaber kan se deres egne resultater og sammenligne sig med andre vandselskaber.

Hovedresultater

Antallet af selskaber, der indberetter til performancebenchmarking er dalende. Ud af 325 omfattede vandselskaber har i alt 285 indberettet i år. Der er tale om 190 drikkevandsselskaber ud af 225 omfattede selskaber. For spildevand er der tale om 95 ud af 100 omfattede selskaber.

Drikkevandsselskaber, der leverer under 800.000 m³ vand om året, kan udtræde af den økonomiske regulering, men ikke af den lovpligtige performancebenchmarking. Af de 35 drikkevandsselskaber, der mangler at indberette, er de 20 selskaber udtrådt af den økonomiske regulering. Miljøstyrelsen har ingen sanktionsmulighed overfor selskaber, der ikke indberetter, men Miljøstyrelsen har i dialogen med selskaberne gjort opmærksom på forpligtelsen og forsøgt at få flest mulige til at deltage.

Drikkevand

Vandkvalitet

I performancebenchmarking måles vandkvaliteten ved antallet af hændelser med mikrobiologiske overskridelser af kravværdierne. Det vil sige, at måling af pesticider og andre miljøfremmede stoffer ikke indgår i performancebenchmarkingen.

Antallet af hændelser med mikrobiologiske overskridelser er fortsat faldende fra gennemsnitligt 1,34 overskridelser per mio. m³ vand i 2017 til 0,23 overskridelser per mio. m³ vand i 2020. Andelen af prøver, der overholder kravene, er steget fra 96,3 % i 2017 til 99,5 % i 2020. Antallet af akkrediterede prøver i forhold til det lovpligtige antal er steget fra 174 % i 2017 til 195 % i 2020, så der blev gennemført næsten dobbelt så mange prøver som krævet ifølge bekendtgørelsen. Antallet af drikkevandsselskaber, der indberetter online bakteriologiske overvågninger, er fortsat faldende fra 23 som det højeste i 2018 til 12 i 2020.

Forsyningssikkerhed

Drikkevandsselskaber havde i 2020 i gennemsnit 0,75 brud pr. 10 km ledning. Ikke alle brud er lige kritiske. Særligt langvarige og ikke varslede afbrud i vandforsyningen er til stor gene for vandforbrugerne. I gennemsnit var hver postadresse uden vand i 13 minutter, hvor det ikke var varslet mindst 48 timer forinden. Der er tale om et svagt fald fra det højeste gennemsnit på 16 minutter i 2017.

Vandtab

Drikkevandsselskaberne havde et gennemsnitligt vandtab på 5,5 % af den udpumpede vandmængde. Der er tale om en faldende tendens fra 6,0 % i 2017. Opgjort i vandmængder er vandtabet 1 m³ vand pr. km ledning/døgn, hvilket er lidt større end de tidligere år. Afgiften på ledningsført vand tilskynder selskaberne til at have et vandtab på under 10 %.

Energiforbrug

Brutto- og nettoenergiforbruget for drikkevandsselskaberne er på hhv. 0,53 og 0,51 kWh pr. solgt m³ vand, hvilket er stort set uændret i forhold til 2017 og 2018. Nettoenergiforbruget er selskabernes energiforbrug fratrukket den mængde energi selskaberne sælger til el- og varmenettet. De to tal er meget tæt på hinanden, da det er under 10 % af drikkevandsselskaberne, der sælger energi i form af el eller varme. Det mindste bruttoenergiforbrug er 0,0 kWh pr m³ vand, mens der er et vandselskab

(Morsø Forsyning), der har et negativt nettoenergiforbrug på -0,55 kWh per m³ vand, da de har varmepumpe på anlægget og dermed producerer mere energi, end de forbruger.

Spildevand

Udløbskvalitet

Renseanlæggenes udledningskvalitet er en beregnet gennemsnitlig udløbskoncentration og målt på kvælstof, fosfor og BI₅. For kvælstof er der et lille fald i forhold til de tre foregående år, mens det stort set er uændret for fosfor og BI₅ igennem de fire år, der er gennemført performancebenchmarking. Vandkvaliteten i 2020 er 4,45 mg total-N/l for kvælstof, 0,45 mg P/l for fosfor og 3,66 mg BI₅/l for BI₅ (afspejler indholdet af biologisk nedbrydeligt organisk stof).

Forsyningsikkerhed

Forsyningsikkerhed på spildevandsområdet måles i benchmarkingen med nøgletallet afløbsstop per 10 km ledning. Afløbsstop er defineret som ethvert ikke-planlagt stop i ledningssystemet, pumpestationer eller bassiner, der påvirker vandgennemstrømningen og medfører svigt i forsyningsikkerheden i form af fx opstuvning af spildevand på terræn eller udledning af urensset spildevand til recipienter. Selskaberne havde i 2020 et stort set uændret gennemsnit på 0,63 afløbsstop pr. 10 km ledning. Gennemsnitstallet dækker over relativ store udsving selskaberne imellem.

Energiforbrug

I gennemsnit bruger danske spildevandsselskaber omfattet af vandsektorloven uændret netto 0,50 kWh på at transportere en kubikmeter spildevand og 0,86 kWh på at rense det. Tallene er selskabernes energiforbrug fratrukket den mængde energi, selskaberne sælger til el- og varmenettet. For rensning er der tale om et lille fald. Hvor meget energi, spildevandsselskaberne selv producerer i forhold til det samlede energiforbrug, kaldes ”den samlede egenforsyningsgrad” Den er i 2020 66 %, dvs. selskaberne producerer 2/3 af den mængde energi, de forbruger på transport og rensning. Egenforsyningsgraden er faldet fra 70 % i 2019. Faldet i egenforsyningsgraden skyldes et enkelt spildevandsselskab, som ikke længere har mulighed for at afsætte al den energi, de kan producere, da energien fremadrettet kun afsættes ved spidsbelastningssituationer i byen. Kigger man alene på rensenanlæggene, så producerer disse 84 % af den energi, de forbruger, hvilket er et fald i forhold til 2019, hvor den var 88 %. 9 spildevandsselskaber producerer mere energi, end de bruger, og selskaberne har derfor et negativt nettoenergiforbrug.